

Służba chorym

Spotkanie osób (spojrzenie)

Od 13 maja 1992 **Światowy Dzień Chorego** – Jan Paweł II

Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych,
Mnieście uczynili?.

Wszystko, czego nie uczyniliście jednemu z tych najmniejszych,
tegoście i Mnie nie uczynili?. (por. Mt 25, 31 – 46)

Miłość Wcielona

„CIERPIENIE MA SENS”

„Cierpienie nie jest karą za grzechy ani nie jest odpowiedzią Boga za zło człowieka.

Można je rozumieć tylko i wyłącznie w świetle Bożej miłości, która jest ostatecznym sensem wszystkiego, co na tym świecie istnieje.”

1. Ból i cierpienie nie są czymś daremnym, czymś, co trzeba znosić w samotności.

Chociaż w dalszym ciągu trudno jest pojąć cierpienie, to jednak Jezus ukazał nam jasno, że wartość ludzkiego cierpienia jest związana z Jego własnym cierpieniem i śmiercią, z Jego własną ofiarą.

Innymi słowy, przez wasze cierpienie pomagacie Jezusowi w Jego dziele zbawienia. (Sanktuarium Matki Boskiej, Knock 30.09.1979r.)

2. Cierpienie jest w świecie po to, ażeby wyzwalało miłość.

3. Szczególną uwagę Papież pragnie zachować dla chorych, aby przekazać im serdeczne pozdrowienia oraz słowa pociechy i zachęty.

Wy, drodzy chorzy, macie ważne miejsce w Kościele, jeżeli swoją trudną sytuację potraficie rozumieć w świetle wiary i jeżeli w tym świetle potraficie przeżywać swoją chorobę z wielkodusznym i mężnym sercem. Każdy z was może stwierdzić za św. Pawłem: "W moim ciele dopełniam braki udręk Chrystusa dla dobra Jego Ciała, którym jest Kościół".

(Audiencja generalna, 15.11.1978)

4. Piecza nad chorymi i cierpiącymi jest ściśle związana z życiem i misją Kościoła. Kościół od początku wyznaje, że został powołany przez Chrystusa, który nałożył nań obowiązek opieki nad biednymi, słabymi, bezbronniymi, cierpiącymi i tymi, co płaczą.

Oznacza to, że gdy walczyacie o ulżenie cierpieniom i staracie się je uleczyć, to również w ten sposób dajecie świadectwo chrześcijańskiemu pojmowaniu cierpienia. Także w walce z bólem może znaleźć swój wyraz przekonanie o celowości życia i śmierci, która jest jedną z podstaw światopoglądu opartego na wierze chrześcijańskiej. (Homilia Los Angeles, 15.11.1987r.)

5. Cierpienie bowiem zawsze jest próbą, czasem nad wyraz ciężką próbą, której poddane zostaje człowieczeństwo.
(List apostolski "Salvifici doloris, 1984)

6. Cierpienie nie jest karą za grzechy ani nie jest odpowiedzią Boga na zło człowieka. Można je zrozumieć tylko i wyłącznie w świetle Bożej miłości, która jest ostatecznym sensem wszystkiego, co na tym świecie istnieje.

(Olsztyn, 6.06.1991)

salus aegroti suprema lex

zdrowie chorego najwyższym
prawem

**...prae oculis habita salute animarum, quae in
Ecclesia suprema semper lex esse debet**

...mając przed oczyma zbawienie dusz, które zawsze
winno być w Kościele najwyższym prawem”, kan.
1752)

Kongregacja Nauki Wiary

INSTRUKCJA

**DIGNITAS
PERSONAE**

2008, Kongregacja Nauki Wiary

ASPEKTY ANTROPOLOGICZNE, TEOLOGICZNE I ETYCZNE
LUDZKIEGO ŻYCIA (część 1)

Prymat osoby

Chory nie jest nigdy tylko przypadkiem klinicznym, lecz zawsze chorym
człowiekiem. (Jan Paweł II, 25.02.1982)

Personalizm – najbardziej odpowiednia filozofia (w chrześcijaństwie)

Człowiek ważniejszy od procedury!!!

Genealogia divina.

Boże pochodzenie człowieka - Wanda Póltawska

 Człowiek
w „antropologii adekwatnej”
Karola Wojtyły

Antropologia adekwatna - Karol Wojtyła, Jan Paweł II

Księga Rodzaju – opis stworzenia człowieka

Osoba

Rozumu i wolna wola

Nieśmiertelność (*dusza nieśmiertelna*)

CORPORE ET ANIMA UNUS

362. Osoba ludzka, stworzona na obraz Boży, jest równocześnie istotą **cielesną i duchową**. (...)

365. **Jedność ciała i duszy** jest tak głęboka, że można uważać duszę za „formę” ciała; oznacza to, że dzięki duszy duchowej ciało utworzone z materii jest ciałem żywym i ludzkim; duch i materia w człowieku nie są dwiema połączonymi naturami, ale ich zjednoczenie tworzy jedną naturę.

(Katechizm Kościoła Katolickiego, por. Gaudium et Spes 14)

Bóg jest **osobą**

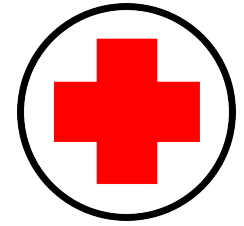
Bóg jest **Człowiekiem** (Wcielenie)

Syn Boży, przez wcielenie swoje **zjednoczył się jakoś z każdym człowiekiem.**

Encyklika "Redemptor Hominis" Ojca Świętego Jana Pawła II (nr 8)

Godność osoby (ciała ludzkiego) – człowiek jest ciałem a nie ma ciało
Teologia ciała – Jan Paweł II

- 1) Czy nie wiecie, że ciało wasze jest **świątynią Ducha Świętego**, który w was jest ... Chwalcie więc Boga w waszym ciele! (1Kor 6,19).
- 2) Wierzę w **ciała zmartwychwstanie** (wyznanie wiary)

1. Bóg dawca życia
2. Wizja nadprzyrodzona
3. Zgoda na śmierć, życie wieczne
4. Miłość Boga i bliźniego ze względu na Boga

5. W chorym, cierpiącym – cierpiący Chrystus

"Niech będą błogosławione ręce, niech będą błogosławione umysły i serca wszystkich, którzy służą chorym." **Chory – Chrystus!**

Jan Paweł II, Apel Jasnogórski /4.06.1979 r.

Papieska Rada
ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia

6. Służba – nie praca
7. Powołanie- nie zawód (sztuka lekarska)
8. Człowiek – tajemnica
9. Miłość
10. Praktyka nie teoria

NOWA
KARTA

PRACOWNIKÓW
SŁUŻBY
ZDROWIA

Orędzia na Światowy Dzień Chorego (tematy - treści)

Miłość do cierpiących **miarą poziomu cywilizacji** - Orędzie na I Światowy Dzień Chorego (1993)

Chrześcijański **sens** ludzkiego cierpienia - Orędzie na II Światowy Dzień Chorego (1994)

Nasza cywilizacja jest chora na szerzący się egoizm - Orędzie na III Światowy Dzień Chorego (1995)

Maryja - **uzdrowienie chorych** - Orędzie na IV Światowy Dzień Chorego (1996)

Maryja prowadzi do stóp **krzyża** - Orędzie na V Światowy Dzień Chorego (1997)

Nadzieja nadaje cierpieniu nowy sens - Orędzie na VI Światowy Dzień Chorego (1998)

Wrażliwość na potrzebę miłosierdzia - Orędzie na VII Światowy Dzień Chorego (1999)

Kontemplujemy **przykład Jezusa - "Boskiego Samarytanina"** - Orędzie na VIII Światowy Dzień Chorego (2000)

Nowa ewangelizacja a **godność człowieka cierpiącego** - Orędzie na IX Światowy Dzień Chorego (2001)

Aby mieli życie i mieli je w obfitości - Orędzie na X Światowy Dzień Chorego (2002)

Chrystus przemienia **cierpienie w źródło łaski i życia** - Orędzie na XI Światowy Dzień Chorego (2003)

U stóp krzyża cierpi w **milczeniu** Maryja - Orędzie na XII Światowy Dzień Chorego (2004)

Salvifici Doloris

List apostolski Jana Pawła
II o chrześcijańskim sensie
ludzkiego cierpienia,
wydany 11 lutego 1984

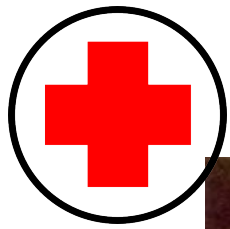
**W moim ciele dopełniam braki udreń Chrystusa dla dobra Jego
Ciała, którym jest Kościół” — pisze św. Paweł Apostoł,
odślaniając zbawczą wartość cierpienia**

Pieśń cierpiącego Sługi z Księgi proroka Izajasza

Księga Hioba

2 List do Koryntian: „zawszą́d znosimy cierpienia, lecz nie poddajemy się zwątpieniu; żyjemy w niedostatku, lecz nie rozpaczamy; znosimy prześladowania, lecz nie czujemy się osamotnieni; obalają nas na ziemię, lecz nie giniemy. Nosimy nieustannie w ciele naszym konanie Jezusa, aby życie Jezusa objawiło się w naszym ciele” 2 Kor

List do Galatów: „Razem z Chrystusem jestem przybity do krzyża. Teraz zaś już nie ja żyję, lecz żyje we mnie Chrystus. Choć nadal prowadzę życie w ciele”

Służba sióstr miłosierdzia utrwalona w sztuce

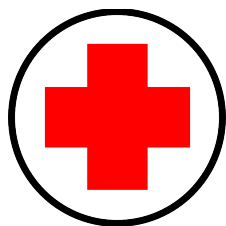
Pablo Picasso - *nauka i MIŁOŚĆ*

Ciencia y **CARIDAD** (1895)

1. **Nakrycie głowy, czepek pielęgniarek**
2. Zwrot „**siostró**”
3. **Powołanie a nie zawód**

**BYŁEM CHORY, A
ODWIEDZILIŚCIE MNIE**

(Mt 25, 31-46)

Ten **obowiązek** został zawarty w przepisach Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 r., które nakazują objąć duszpasterstwem wszystkich chorych:

„Wierni mają prawo otrzymywać pomoce od swoich pasterzy z duchowych dóbr Kościoła, zwłaszcza zaś słowa Bożego i sakramentów” (kan. 213).

Obowiązek ten wypływa z Bożego objawienia, bowiem apostoł Jakub napisał w swoim Liście: **„Choruje ktoś wśród was? Niech sprowadzi kapłanów Kościoła, by się modlili nad nim i namaścili go olejem w imię Pana.** A modlitwa pełna wiary będzie dla chorego ratunkiem i Pan go podźwignie, a jeśli popełnił grzechy, będą mu odpuszczone” (Jk 5, 14-15).

Jan Paweł II mówił, że „**zblizając się do chorych i do tajemnicy cierpienia**, Kościół kieruje się ściśle określoną koncepcją osoby ludzkiej i jej przeznaczeniem w planie Bożym”. Niejednokrotnie powtarzał, że „**chorzy są umiłowaną częścią Kościoła**”. To właśnie za jego przyczyną ustanowiony został Światowy Dzień Chorego, który **od 1993 obchodzony jest corocznie w dniu 11 lutego** w jednym z sanktuariów maryjnych na świecie.

Ustanawiając obchody Światowego Dnia Chorych (13 maja 1992 r.) Ojciec Święty pragnął zwrócić oczy świata na tych, którzy **doświadczają cierpienia przekraczającego wymiar biologiczny człowieka**. To właśnie – jak podkreślił Papież Polak w modlitwie na Anioł Pański - „**dzień chorego zachęca wszystkich do refleksji nad znaczeniem i wartością cierpienia**”.

Z kolei *Karta Pracowników Służby Zdrowia* Pa-
pieskiej Rady ds. Duszpasterstwa Służby Zdrowia podaje, że „**głoszenie Ewangelii umierającemu wyraża się i aktualizuje w miłości, modlitwie i sakramentach**” (art. 131).

W kanonie 913 par. 3 KPK prawodawca kościelny stwierdza, że „**osoby w podeszłym wieku lub złożone jakąś chorobą, jak również ci, którzy się nimi opiekują, mogą przyjąć Najświętszą Eucharystię, chociaż coś spożyli w ciągu godziny poprzedzającej**”.

Studiując Rytuał rzymski dowiadujemy się o tym, że chorym należy umożliwić nawet codzienną Komunię świętą, zwłaszcza w okresie wielkanocnym. Możemy tam także przeczytać, że jeżeli nie mogą jej przyjąć pod postacią chleba, to wówczas należy jej udzielić **pod postacią wina**.

Wspomina o tym także KPK w kanonie 925. W Kodeksie jest także mowa o tym, że „**dla słusznej przyczyny i za wyraźną zgodą ordynariusza miejsca wolno kapłanowi sprawować Eucharystię w świątyni jakiegoś Kościoła lub wspólnoty kościelnej nie mającej pełnej jedności z Kościołem katolickim, z wykluczeniem zgorszenia**” (kan. 933). Stąd możliwe jest również odprawianie Mszy Świętej w domu chorego.

Innym sakramentem pomocnym w chorobie jest **sakrament chorych**. Wielu wiernych jest uprzedzonych do tego sakramentu, ponieważ twierdzą, że namaszczenie olejami świętymi jest sakramentem dysponującym na śmierć.

Duszpasterstwo chorych polega na doprowadzeniu do osobistego (sakramentalnego) spotkania chorego z Jezusem Chrystusem i na pomocy w nawiązaniu między nimi bezpośredniego dialogu. Dlatego należy uświadomić chorym, że w sakramentach Kościoła dokonuje się szczególne spotkanie z „osobowym Bogiem za pomocą symbolicznych znaków”.

Chory może skorzystać z absolucji sakramentalnej wielu penitentów równocześnie (por. kan. 961) oraz uzyskać rozgrzeszenie od wszelkich cenzur i grzechów, i to od każdego kapłana (por. kan. 976-977).

Każdy kapłan, niezależnie od swojego kościelnego statusu prawnego (a więc także ekskomunikowany, apostata, heretyk, przeniesiony do stanu świeckiego lub żonaty) może w razie niebezpieczeństwa śmierci udzielić penitentowi ważnego rozgrzeszenia. Może to zrobić nawet wtedy, gdy obecny jest tam również kapłan upoważniony.

Sakrament chorych, poprzez który „Kościół wiernych niebezpiecznie chorych powierza Chrystusowi cierpiącemu i uwielbionemu, ażeby ich podtrzymał i zbawił, udziela się przez namaszczenie ich olejem i wypowiedzeniem słów przepisanych w księgach liturgicznych” (kan. 998).

Już samo udawanie się do szpitala z powodu poważnej choroby jest wystarczającą przyczyną do tego, by przyjąć namaszczenie

Sakrament chorych ma na celu **umocnić duchowo tych, którym się go udziela, a w razie konieczności odpuścić im grzechy**. Sakrament namaszczenia jest, z woli Chrystusa, wsparciem, lekarstwem na chorobę duszy i ciała, pomocą dla chorego człowieka, w całej jego osobowości

Pierwszą łaską sakramentu chorych jest **łaska umocnienia, pokoju i odwagi**. Dzięki tej łasce chory ma siłę, by przezwyciężać trudności, związane ze stanem

Obok sakramentu chorych istnieje jeszcze **Wiatyk** (łac. *viaticum* - posiłek na drogę) udzielany tym, którzy „odchodzą”.

Pokuty, namaszczenia chorych i Eucharystii jako Wiatyku:
„sakramentami, które przygotowują do Ojczyzny” (por. KKK 1525).
Dlatego też zadaniem kapłanów, a zwłaszcza kapelanów szpitalnych, jest towarzyszenie chorym, aby poprzez obecność, życzliwą rozmowę i własną wrażliwą postawę dawać mu światło nadziei,

Do Ewangelii ludzkiego cierpienia przynależy przypowieść o **miłosiernym Samarytaninie** (por. Łk 10, 30-37).

W tym kontekście spotkanie z osobą chorą, niepełnosprawną lub cierpiącą jest „ogromną szansą dla kapłana. Szansą zarówno dla jego człowieczeństwa, jak i dla kapłaństwa. Towarzysząc człowiekowi choremu i cierpiącemu, kapłan uczy się pokory oraz dojrzewa duchowo przygotowując się do przyjmowania tajemnic bolesnych swego życia osobistego. Staje się świadkiem „*misterium doloris*”

RELIGIJNY WYMIAR DAWSTWA ORGANÓW

**NIE
ZABIERAJ
ORGANÓW
DO NIEBA**

Nauczania Kościoła

Przeszczepy (KPSZ 2017)

NOWA
KARTA

PRACOWNIKÓW
SŁUŻBY
ZDROWIA

Dawstwo i przeszczep organów są wymownym wyrazem służby życiu i solidarności, która łączy między sobą wszystkie istoty ludzkie, i są „szczególną formą **świadczenia miłości**”. Z tych racji nabierają też one **wartości moralnej**

(KPSZ 109)

Wpisując się w tę ofiarniczą „ekonomię” miłości, transplantacja czy nawet zwykłe przetoczenie krwi, „**nie mogą być oddzielone od aktu ofiarowania się samego dawcy**, od miłości, która daje życie. (111)

Jednak **wewnątrz pewnych granic, których nie można przekroczyć**, granic wyznaczonych przez samą naturę ludzką (113)

Nadprzyrodzony krwiobieg miłości –

Słowo biskupów polskich w sprawie przeszczepiania narządów (na niedzielę 23 września 2007 r.)

Św. Jan Paweł II mówił, że „należy zaszczepić w sercach ludzi, zwłaszcza młodych, szczere i głębokie przekonanie, że świat potrzebuje **braterskiej miłości, której wyrazem może być decyzja o darowaniu narządów**” (Przemówienie do uczestników Światowego Kongresu Towarzystwa Transplantologicznego, Rzym 2000).

Zachęcamy zatem wiernych, aby deklarowali wolę przekazania po śmierci swoich narządów do przeszczepienia. **Rodziny osób tragicznie zmarłych prosimy**, by w swoim bólu i smutku nie zapomniały, że organy wewnętrzne pobrane od ich bliskich mogą uratować życie chorym czekającym na transplantację. Ich decyzja może sprawić, że ktoś inny będzie cieszył się życiem, obchodząc co roku swoje „drugie urodziny”.

Inne

„Okłamywanie” chorego?

Placebo

Niezbywalne obowiązki: karmienie i nawadnianie

Obecność (rodzina, dom rodzinny)

Błogosławieństwo dla opiekujących się chorym (...*byłem chory*...)

Środki przeciwbólowe (świadomość, szkodliwość)

Pojednanie, pożegnanie

Prawda: czas na uporządkowanie życia (prawda o zbliżając się śmierci)